

DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.9-6
УДК 001.8:316

Дикий О. В.

кандидат юридичних наук, доцент,
декан факультету кібербезпеки та інформаційних технологій,
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9659-9350>

Ульянова Г. О.

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції,
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2908-6464>

Кібік О. М.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та менеджменту,
Національний університет «Одеська юридична академія»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9587-578X>

РОЛЬ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ПІДХОДІВ У СУЧАСНІЙ НАУЦІ

У статті досліджується роль міждисциплінарного підходу у сучасній науковій діяльності як ключового чинника інноваційного розвитку та підвищення ефективності досліджень. Проаналізовано теоретичні основи інтеграції різних наукових дисциплін, що сприяють розв'язанню складних наукових і практичних завдань. Розглянуто сучасні виклики, з якими стикаються науковці в Україні при впровадженні міждисциплінарних методик, а також можливості їх подолання на основі досвіду успішних проєктів. Визначено основні перешкоди, які стримують розвиток інтегрованих досліджень, та запропоновано рекомендації для стимулювання кросдисциплінарної співпраці й розвитку наукового потенціалу. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення науково-дослідної діяльності та практичного впровадження інноваційних рішень у різних галузях знань.

Ключові слова: міждисциплінарний підхід, наукові дослідження, інноваційний розвиток, інтеграція дисциплін, науково-дослідна діяльність, науковий потенціал, інноваційні рішення, інновації, управління, методологія, мотивація, управлінські дослідження, планування.

Oleh Dykyi, Halyna Ulianova, Olga Kibik
National University "Odesa Law Academy"

THE ROLE OF INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN MODERN SCIENCE

Introduction. In the modern scientific landscape, the complexity of global challenges necessitates an interdisciplinary approach that integrates knowledge from various fields. Traditional disciplinary boundaries often limit the scope of research, hindering innovative problem-solving and comprehensive understanding. This issue becomes particularly critical in rapidly evolving areas such as technology, environmental science, and social studies, where isolated methods fail to address multifaceted problems effectively. **Purpose.** This study aims to explore the advantages and mechanisms of applying an interdisciplinary approach in scientific research. The goal is to analyze how the integration of diverse academic disciplines contributes to enhancing research quality, fostering innovation, and generating comprehensive solutions to complex problems. Additionally, the research seeks to identify best practices and propose frameworks for successful interdisciplinary collaboration. **Methods.** A mixed-methods approach was employed, combining qualitative and quantitative research. Literature review and meta-analysis of recent interdisciplinary studies provided theoretical grounding. Case studies of research projects employing interdisciplinary methodologies were analyzed to identify common patterns, challenges, and outcomes. Surveys and interviews with researchers from various fields supplemented the data, offering insights into practical experiences and perceptions of interdisciplinary work. **Results.** The findings indicate that interdisciplinary approaches significantly enhance the scope and impact of scientific research. Key benefits include increased creativity, improved problem-solving capacity, and the ability to address complex issues from multiple perspectives. Challenges identified include communication barriers, methodological incompatibilities, and institutional constraints. Successful projects often demonstrated strong leadership, clear objectives, and effective integration strategies. The data suggest that fostering an interdisciplinary culture within academic institutions positively correlates with research innovation and societal relevance. **Conclusion.** The study concludes that interdisciplinary research is essential for addressing contemporary scientific and societal challenges. To maximize its potential, it is necessary to implement supportive

institutional policies, develop integrated curricula, and encourage collaborative environments. Concrete recommendations include establishing interdisciplinary research centers, enhancing funding mechanisms for cross-disciplinary projects, and promoting training programs focused on interdisciplinary skills. This approach not only advances scientific knowledge but also contributes to sustainable development and informed decision-making in complex real-world contexts.

Keywords: *interdisciplinary approach, scientific research, innovative development, integration of disciplines, scientific research activities, scientific potential, innovative solutions, innovations, management, methodology, motivation, management research, planning.*

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасна наука все частіше стикається з проблемами, які не можуть бути вирішені в межах однієї дисципліни. Глобальні виклики – такі як зміни клімату, цифрова трансформація, біоетичні дилеми, розвиток штучного інтелекту, гібридні загрози – потребують комплексного, інтегративного підходу до аналізу та прийняття рішень. У цих умовах міждисциплінарність перетворюється з альтернативного підходу на необхідність, що визначає ефективність наукового пошуку та його здатність відповідати на запити суспільства, економіки та політики.

Попри загальновизнану цінність інтеграції знань, на практиці реалізація міждисциплінарних підходів залишається обмеженою через низку факторів: фрагментарність академічної системи, інституційні бар'єри, розбіжності в наукових мовах і методологіях, а також труднощі в управлінні спільними дослідницькими проектами. Крім того, система оцінювання наукової продуктивності часто залишається орієнтованою на дисциплінарні досягнення, що знижує мотивацію науковців до міждисциплінарного співробітництва.

Особливо актуальним є вивчення ролі міждисциплінарних підходів в умовах швидких технологічних і соціальних трансформацій, де від науки очікується не лише пояснення процесів, але й надання практичних рішень для системних змін. Це вимагає оновлення наукової методології, розвитку дослідницьких компетентностей, здатних до перехресного аналізу, та формування нової культури наукової взаємодії. У зв'язку з цим виникає потреба у ґрунтовному дослідженні особливостей, викликів та перспектив міждисциплінарного підходу як ключового інструменту розвитку сучасної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна наука дедалі частіше звертається до міждисциплінарних і трансдисциплінарних підходів для вирішення складних глобальних проблем, що потребують інтеграції знань із різних галузей. Компанієць В. В. [1] у своїй статті аналізує економічну психологію та поведінкову економіку як міждисциплінарні напрями, що динамічно розвиваються. Автор підкреслює, що ці галузі поєднують економіку, психологію та соціологію, сприяючи глибшому розумінню людської поведінки в економічних процесах. У зарубіжній та вітчизняній науці ці напрями демонструють тенден-

цію до зростання, що підтверджується інтеграцією кількісних і якісних методів дослідження.

Чайка Я. М. [2] звертає увагу на трансдисциплінарність як ключовий елемент інтеграційних процесів у науці. Вона зазначає, що трансдисциплінарний підхід виходить за межі традиційних дисциплінарних рамок, створюючи нові парадигми знання, які сприяють вирішенню комплексних соціальних і екологічних проблем. Цей підхід є особливо актуальним у контексті глобалізації та швидких технологічних змін.

Головко А. С. [3] досліджує трансдисциплінарний підхід у контексті створення загального штучного інтелекту. Автор акцентує на необхідності інтеграції знань із філософії, когнітивних наук і комп'ютерних технологій для розробки універсальних моделей мислення. Такий підхід відкриває нові перспективи для розуміння складних систем і їхньої взаємодії.

Павлов О. І. [4] аналізує міждисциплінарні зв'язки в економічній науці, порівнюючи світову та українську практику. Він підкреслює, що інтеграція економіки з іншими дисциплінами, такими як соціологія, екологія та інформаційні технології, сприяє розробці більш ефективних стратегій розвитку. Автор наголошує на важливості міждисциплінарного діалогу для адаптації до сучасних викликів.

Комеліна О. В. [5] досліджує стратегічні пріоритети розвитку наукового потенціалу в закладах вищої освіти України в умовах євроінтеграції. Вона зазначає, що міждисциплінарні підходи є ключовими для підготовки компетентних фахівців, здатних працювати в умовах глобального ринку. Автор акцентує на необхідності інтеграції міждисциплінарних програм у навчальний процес.

Салмела М., Вієнні-Баптиста Б., Чеас К. [6] у своїй статті наголошують на важливості визнання міждисциплінарних і трансдисциплінарних дослідників у науковій спільноті. Вони вказують на потребу створення інституційних механізмів, які б підтримували такі дослідження, включаючи фінансування та оцінку якості міждисциплінарних проєктів.

Бун М., Ван Баален С. [7] розглядають епістемологічні аспекти міждисциплінарних досліджень, акцентуючи на зміні філософських парадигм у науці. Вони стверджують, що міждисциплінарність вимагає переосмислення традиційних методів пізнання, що сприяє розвитку нових підходів до вирішення наукових проблем.

Тобі Х., Кампен Я. К. [8] пропонують методологічну рамку для міждисциплінарних досліджень, яка включає чітке визначення цілей, методів і критеріїв оцінки. Їхня модель сприяє систематизації міждисциплінарних проєктів, що підвищує їхню ефективність і результативність.

Левицька О. [9] аналізує соціоекологічний розвиток Карпатського регіону України через призму міждисциплінарного підходу. Вона підкреслює, що інтеграція економічних, екологічних і соціальних аспектів є необхідною умовою для сталого розвитку регіону.

У практичному посібнику «Цифрові адміністративні послуги в Україні» [10] розглядається роль міждисциплінарних підходів у цифровізації державного управління. Автори зазначають, що поєднання інформаційних технологій, юриспруденції та публічного адміністрування сприяє створенню ефективних цифрових сервісів.

Крамаренко С. С. [11] у своєму курсі лекцій акцентує на міждисциплінарних підходах у технології виробництва і переробки продукції тваринництва. Автор підкреслює важливість інтеграції знань із біології, економіки та інженерії для підвищення ефективності аграрного сектору.

Чорний О. [12] проводить теоретичний огляд можливостей активізації міждисциплінарних досліджень в Україні. Він зазначає, що брак інституційної підтримки та координації між науковими установами є основними бар'єрами для розвитку міждисциплінарності.

Морган С. та співавтори [13] досліджують вплив командної комунікації на продуктивність міждисциплінарних груп. Вони підкреслюють, що ефективна комунікація є ключовим фактором успіху таких команд, сприяючи підвищенню якості досліджень і задоволеності учасників.

Каролін С. та співавтори [14] проводять огляд методів оцінки міждисциплінарних досліджень. Вони зазначають, що розробка універсальних критеріїв оцінки є складним завданням через різноманітність підходів і методологій, але необхідною умовою для визнання таких досліджень.

Аналіз літератури свідчить, що міждисциплінарні та трансдисциплінарні підходи відіграють ключову роль у сучасній науці, сприяючи інтеграції знань, вирішенню комплексних проблем і створенню нових парадигм. Вони потребують не лише методологічної, але й інституційної підтримки для забезпечення сталого розвитку науки.

Метою статті є всебічне дослідження ролі міждисциплінарних підходів у сучасній науці як інструменту подолання складних комплексних проблем, що не піддаються вирішенню в межах окремих галузей знань. У фокусі дослідження – виявлення основних переваг і викликів міждисциплінарнос-

ті, аналіз реальних прикладів успішного наукового співробітництва між представниками різних дисциплін, а також систематизація умов, які сприяють ефективному інтегруванню знань. Особлива увага приділяється практичним аспектам реалізації міждисциплінарних досліджень, зокрема в контексті публічного управління, цифрових технологій, права, медицини та екології.

На основі аналізу емпіричних кейсів стаття має на меті сформулювати рекомендації щодо посилення міждисциплінарної взаємодії у вітчизняному науковому середовищі, зокрема в рамках академічних інституцій, дослідницьких центрів і прикладних проєктів, що сприятиме підвищенню соціальної значущості та практичної ефективності наукових розробок.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міждисциплінарність поступово перетворилася на одну з провідних наукових парадигм ХХІ століття, що відображає потребу науки відповідати на складні, системні проблеми сучасності. Її зміст полягає в інтеграції знань, методів та підходів з різних галузей задля створення нової якості наукового результату [1]. Важливо чітко розмежовувати суміжні поняття: міждисциплінарність, мультидисциплінарність і трансдисциплінарність.

Мультидисциплінарність передбачає паралельну роботу кількох дисциплін без глибокої інтеграції – кожна з них зберігає власну автономність у межах вирішення спільної проблеми [2].

Трансдисциплінарність виходить за межі академічної науки, поєднуючи знання з різних сфер – включно з практикою, культурним контекстом та локальним досвідом, – і спрямована на формування нових способів розуміння та дії. Натомість міждисциплінарність передбачає взаємопроникнення теорій, методів та концептуальних підходів задля побудови цілісного бачення досліджуваного явища [3].

Історично міждисциплінарність як дослідницький підхід почала формуватися у другій половині ХХ століття, особливо після Другої світової війни, коли наука зіткнулася з потребою вирішувати складні проблеми на перетині технічних, гуманітарних та соціальних сфер – наприклад, у сфері ядерної безпеки, урбанізації, екології, охорони здоров'я [4]. Інституційно цей процес набув подальшого розвитку у вигляді створення міжфакультетських наукових центрів, програм подвійних дипломів та спеціалізованих дослідницьких грантів, орієнтованих на міжгалузеву взаємодію. У наш час міждисциплінарний підхід стає не лише науковою, а й освітньою нормою, що формує в дослідників здатність до критичного мислення, адаптивності та комплексного аналізу.

Проте для реалізації потенціалу міждисциплінарності необхідні сприятливі структурні та інституційні умови. Ключову роль у цьому процесі

відіграють університети як простори виробництва та трансферу знань. Саме вони здатні створювати міждисциплінарні дослідницькі платформи, сприяти формуванню команд із представників різних галузей, запроваджувати відповідні освітні програми. Важливими акторами є також національні та міжнародні наукові фонди, які через конкурси підтримують дослідження на перетині дисциплін. Наприклад програма Horizon Europe передбачає обов'язкову міждисциплінарність як критерій оцінювання проєктів [5].

Однак, незважаючи на позитивну динаміку, зберігаються бар'єри, що обмежують розвиток міждисциплінарних досліджень. Серед них – фрагментованість академічного середовища, консерватизм наукових установ, розбіжності в термінології та методології, складнощі у створенні збалансованих команд. Суттєвою проблемою є й регуляторні недосконалості: системи наукової атестації, ліцензування освітніх програм та звітності часто не враховують специфіку міждисциплінарного підходу, що створює ризики для академічної кар'єри дослідників, які обирають інтегративну траєкторію [6]. Усе це свідчить про необхідність перегляду планування стратегій наукового управління з акцентом на створення інституційних механізмів, що не лише дозволяють, але й стимулюють міждисциплінарну співпрацю.

Методологічні особливості міждисциплінарних досліджень значною мірою визначають як якість отриманих результатів, так і успішність їхньої подальшої імплементації. Одним із ключових викликів є пошук спільної дослідницької мови – як у прямому (лінгвістичному), так і в епістемологічному сенсі [7]. Представники різних наукових галузей часто оперують несумісними термінами, поняттями або акцентують увагу на різних рівнях аналізу. Це ство-

рює потребу в плануванні та розробці узгодженого концептуального апарату, що дозволяє уникнути семантичних суперечностей і забезпечити продуктивну комунікацію всередині дослідницьких груп.

Ще одним суттєвим викликом виступає гармонізація методів. Часто методології природничих, соціальних та технічних наук відрізняються не лише набором інструментів, а й логікою побудови дослідження, критеріями верифікації та підходами до інтерпретації результатів. Тому у міждисциплінарному середовищі вкрай важливим стає попереднє погодження логіки дослідницького процесу, вибору методів збору даних, розподілу функцій у команді, а також – розробка єдиної структури представлення результатів [8]. Це вимагає гнучкості, відкритості до методологічного діалогу та готовності до адаптації інструментів під реалії різних дисциплін.

У практичному вимірі методологічна складність часто компенсується цінністю синтезу. Якісні результати найчастіше досягаються саме на стику дисциплін, де відбувається зміщення фокусу з вузькогалузевої проблематики на комплексний аналіз явища. Наприклад, у сфері екологічної політики результативним виявляється поєднання економічного аналізу, екологічного моніторингу та правового регулювання. Аналогічно, ефективні стратегії цифрової трансформації органів влади не можуть бути розроблені без залучення експертизи з ІТ, державного управління та соціології.

Підтвердженням ефективності міждисциплінарних підходів є низка успішних кейсів, реалізованих як в Україні, так і за її межами. У таблиці 1 представлено порівняльний аналіз трьох таких кейсів, що демонструють особливості методологічного синтезу, умови досягнення результату та труднощі, з якими стикалися команди.

Таблиця 1

Успішні приклади міждисциплінарних досліджень

Галузь	Комбінація дисциплін	Ключові методи	Результати	Умови успіху	Основні труднощі
Екологічна політика в Карпатському регіоні (Україна)	Екологія + економіка + адміністративне право	Картографічний аналіз, оцінка екосистемних послуг, правова експертиза	Розробка системи екологічного зонування і місцевих податків	Підтримка місцевої влади, залучення експертів з трьох ВНЗ	Відмінність у термінології та оцінці ефективності
Цифровізація послуг у ЦНАПах 2021–2023	ІТ + публічне адміністрування + соціологія	UX-дослідження, процесне моделювання, соціологічне опитування	Оптимізація 70% процедур та впровадження електронних черг	Залучення користувачів до тестування, підтримка уряду	Низький рівень цифрової грамотності серед цільової аудиторії
Біоетика у регулюванні генетичних досліджень (Франція)	Медицина + право + філософія	Контент-аналіз, порівняльно-правовий метод, етичні дебати	Підготовка законопроєкту щодо біобезпеки	Державне фінансування, широка публічна дискусія	Різна нормативна база в регіонах, опір релігійних інституцій

Джерело: складено за даними [9; 10; 11]

Таблиця 2

**Основні чинники ефективності
міждисциплінарної взаємодії**

Категорія	Ключові чинники	Коментар
Внутрішні	Мотивація дослідників	Визначає готовність до міждисциплінарного діалогу та відкритість до нових підходів
	Комунікаційна культура	Забезпечує розуміння між учасниками з різних дисциплін
	Наявність лідера/ фасилітатора	Координує команду, структурує роботу та зменшує конфлікти
Зовнішні	Інституційна підтримка	Створення спільних лабораторій, програм, кафедр
	Фінансування	Спеціальні гранти для міждисциплінарних досліджень
	Міжнародні зв'язки	Доступ до нових практик, розширення ресурсної бази, спільні публікації

Джерело: складено за даними [12; 13; 14]

Як видно, міждисциплінарність демонструє високу ефективність тоді, коли супроводжується глибокою координацією на методологічному рівні, наявністю інституційної підтримки та відкритістю до критичного діалогу між дослідниками. Водночас, усі кейси засвідчують: навіть за умов успіху, методологічна інтеграція залишається викликом – як у плані теоретичного обґрунтування, так і на етапі прикладного застосування результатів.

Фактори, що впливають на ефективність міждисциплінарної взаємодії, мають як внутрішній, так і зовнішній характер, і саме від їх гармонійного поєднання залежить успіх дослідницьких проєктів. Внутрішні чинники, насамперед, охоплюють мотивацію дослідників – не лише академічну, пов'язану з публікаційною активністю, але й особисту зацікавленість у міждисциплінарному діалозі. Саме ця мотивація часто є рушієм подолання бар'єрів, пов'язаних із відмінностями у підходах, мові та методах.

Комунікація є другим важливим елементом. Ефективне спілкування передбачає не лише регулярність взаємодії, але і наявність спільного понятійного апарату, здатності до критичного аналізу позицій партнерів та відкритості до коригування власних підходів. Лідерство також відіграє ключову роль: успішні міждисциплінарні ініціативи часто мають координатора або фасилітатора, який забезпечує синхронізацію дій команди, структурує процес, сприяє прийняттю рішень та балансує інтереси представників різних наукових напрямів [12].

До зовнішніх факторів належать, у першу чергу, інституційна підтримка. В університетах та наукових установах повинні існувати структури, що формально визнають міждисциплінарні формати досліджень – наприклад, створення спільних кафедр, лабораторій або програм. Фінансування відіграє вирішальну роль: більшість міждисциплінарних проєктів потребують більше ресурсів через складність координації, необхідність міжгалузевих досліджень та багаторівневої аналітики. Важливим зовнішнім чинником є міжнародні зв'язки – обмін досвідом, спільні грантові програми, участь у консорціумах сприяють підвищенню якості досліджень та зростанню їх видимості [13].

У контексті України проблема міждисциплінарної взаємодії набуває особливої актуальності на тлі реформ вищої освіти та науки, інтеграції до європейського дослідницького простору та необхідності вирішення комплексних соціально-економічних проблем. Таблиця 2 узагальнює основні внутрішні та зовнішні детермінанти ефективної міждисциплінарної співпраці.

Враховуючи вищевикладене, доцільним є формулювання конкретних рекомендацій щодо активізації міждисциплінарного підходу в українському

науковому середовищі. По-перше, варто впровадити міждисциплінарні компоненти в освітні програми магістратури та аспірантури, зокрема через створення спеціалізованих курсів на стику наук. По-друге, на рівні державної політики доцільно запровадити окремі конкурсні програми фінансування міждисциплінарних проєктів із пріоритетом на тематику соціального впливу та технологічної інноваційності. По-третє, необхідно створити дослідницькі платформи – як фізичні, так і віртуальні – для стимулювання співпраці між вченими з різних установ. Нарешті, важливо формувати культуру мережевої взаємодії: через конференції, спільні публікації, тематичні робочі групи та міжнародні обміни. Усе це сприятиме не лише зміцненню позицій міждисциплінарної науки в Україні, а й її реальному впливу на соціальні трансформації.

Висновки. У сучасних умовах глобальної трансформації науки міждисциплінарний підхід дедалі більше стає не просто науковою опцією, а необхідністю для адекватного розуміння та вирішення складних проблем реального світу. Аналіз теоретичних засад, структурних і методологічних передумов, а також успішних кейсів міждисциплінарної взаємодії свідчить про те, що ефективність таких досліджень значною мірою залежить від поєднання внутрішньої готовності науковців до співпраці та зовнішніх умов, що забезпечують інституційну, фінансову та організаційну підтримку.

Міждисциплінарність потребує створення нових дослідницьких форматів, здатності долати традицій-

ні академічні межі та вироблення спільної мови між представниками різних галузей знань. Проблеми, що виникають на шляху такої взаємодії – методологічні суперечності, складність узгодження критеріїв валідності, обмеженість регуляторного середовища – можуть бути подолані через системні зміни в науковій політиці, освітніх практиках та культурі комунікації.

Українська наукова спільнота має всі передумови для планування та розвитку міждисциплінарного під-

ходу: наявність висококваліфікованих кадрів, поступова інтеграція в європейський дослідницький простір, зростання зацікавленості у вирішенні комплексних соціальних, економічних і технологічних проблем. Запропоновані в статті рекомендації – від реформи освітніх програм до формування дослідницьких платформ – можуть стати основою для посилення міждисциплінарного потенціалу української науки та її впливу на сталий розвиток суспільства.

Література:

1. Компанієць В. В. Економічна психологія та поведінкова економіка: особливості генезису, змісту, тенденцій розвитку сучасних міждисциплінарних напрямів в зарубіжній та вітчизняній науці. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, 2025. № 89. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.89.330752>.
2. Чайка Я. М. Трансдисциплінарність інтеграційних процесів у науці. *Академічні візії*, 2022. №3. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5958409>
3. Головка А. С. Трансдисциплінарний підхід. Теорія всього. Розумовий апарат та загальний штучний інтелект. *Science of the 21st century: searches, problems, development prospects* : In The 27th International scientific and practical conference, Paris, France, July 09–12, 2024, International Science Group. 2024. P. 211–220.
4. Павлов О. І. Міждисциплінарні зв'язки економічної науки: світова та українська практика. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*, 2022. Вип. 2 (35). С. 25–32. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.35-4>.
5. Комеліна О. В. Стратегічні пріоритети розвитку наукового потенціалу закладів вищої освіти України в умовах євроінтеграції. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки сучасного компетентнісного фахівця*: зб. матеріалів IV Всеукр. студент. наук.-практ. конф., м. Біла Церква, 15 травн. 2025 р. / за заг. ред. Ю.С. Герасименко, Ю.М. Грибовської. Біла Церква: БІНПО, 2025. С. 518–524.
6. Salmela M., Vienni-Baptista B., Cheas K. Towards the Recognition of Interdisciplinary and Transdisciplinary Researchers. *Minerva*, 2025. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11024-025-09578-y>
7. Boon M, Van Baalen S. Epistemology for interdisciplinary research – shifting philosophical paradigms of science. *Eur J Philos Sci*. 2019. № 9(1):16. DOI: 10.1007/s13194-018-0242-4.
8. Tobi H., Kampen J.K. Research design: the methodology for interdisciplinary research framework. *Qual Quant*, 2018. № 52. С. 1209–1225. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11135-017-0513-8>
9. Левицька О. Стратегування соціоекологічного розвитку карпатського регіону України. *Економіка та суспільство*, 2021. № 33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-28>
10. Цифрові адміністративні послуги в Україні : практичний посібник. URL: <https://uastrat.com/wp-content/uploads/2024/02/digital-administrative-services-in-ukraine-2023.pdf> (дата звернення: 28.06.2025).
11. Крамаренко С. С. Курс лекцій для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» денної форми здобуття вищої освіти. Миколаївський національний аграрний університет, 2024. 64 с.
12. Чорний О. Можливості активізації міждисциплінарних досліджень в Україні: теоретичний огляд. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. 2020. Том 25–26, № 1. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/PHS.2020.25-26.11>
13. Morgan S. etc. The Effect of Team Communication Behaviors and Processes on Interdisciplinary Teams' Research Productivity and Team Satisfaction. *Informing Science: The International Journal of an Emerging Transdiscipline*. 2021. №24. DOI: 083-110. 10.28945/4857.
14. Caroline S. ect. Approaches to understanding and measuring interdisciplinary scientific research (IDR): A review of the literature. *Journal of Informetrics*. 2011. Vol. 5, Issue 1. PP. 14–26.

References:

1. Kompaniets V. V. (2025). Ekonomichna psykholohiia ta povedinkova ekonomika: osoblyvosti genезysu, zmistu, tendentsii rozvytku suchasnykh mizhdystsypinarynykh napriamiv v zarubizhnii ta vitchyzniani nauky [Economic psychology and behavioral economics: Features of genesis, content, and development trends of modern interdisciplinary directions in foreign and domestic science]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Journal of Transport and Industry Economics*, vol. 89. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.89.330752>
2. Chaika Y. M. (2022). Transdystypinarynist intehtatsiynykh protsesiv u nauky [Transdisciplinarity of integration processes in science]. *Akademichni vizii – Academic visions*, (3). <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.5958409>
3. Golovko A. S. (2024). Transdystypinaryni pidkhyd. Teoriia vsioho. Rozumovyi aparat ta zahalnyi shtuchnyi intelekt [Transdisciplinary approach. Theory of everything. Mental apparatus and general artificial intelligence]. *Science of the 21st century: searches, problems, development prospects*: In The 27th International scientific and practical conference, Paris, France, July 09–12, 2024, International Science Group. Paris: International Science Group, pp. 211–220.

4. Pavlov O. I. (2022). Mizhdystsyplinarni zv'iazky ekonomichnoi nauky: svitova ta ukrainska praktyka [Interdisciplinary connections of economic science: World and Ukrainian practice]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia – Eastern Europe: economy, business and governance*, no. 2, pp. 25–32. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.35-4>
5. Komelina O. V. (2025). Stratehichni priority rozvytku naukovoho potentsialu zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [Strategic priorities for the development of the scientific potential of higher education institutions in Ukraine under conditions of European integration]. In Yu. S. Herasymenko, Yu. M. Hrybovska (Eds.), *Sotsialno-osvitni dominanty profesiinoi pidhotovky suchasnoho kompetentnisnoho fakhivtsia: zb. materialiv IV Vseukr. student. nauk.-prakt. konf., m. Bila Tserkva, 15 travn. 2025 r.* [Socio-educational dominants of professional training of a modern competent specialist: Proceedings of the IV All-Ukrainian student scientific-practical conference, Bila Tserkva, May 15, 2025]. Bila Tserkva: BINPO, pp. 518–524.
6. Salmela M., Vienni-Baptista B., Cheas K. (2025). Towards the recognition of interdisciplinary and transdisciplinary researchers. *Minerva*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11024-025-09578-y>
7. Boon M., Van Baalen S. (2019). Epistemology for interdisciplinary research – shifting philosophical paradigms of science. *European Journal for Philosophy of Science*, vol. 9(1), 16. DOI: <https://doi.org/10.1007/s13194-018-0242-4>
8. Tobi H., Kampen J. K. (2018). Research design: The methodology for interdisciplinary research framework. *Quality & Quantity*, vol. 52, pp. 1209–1225. DOI: <https://doi.org/10.1007/s13194-018-0242-4>
9. Levytska O. (2021). Stratehuvannia sotsioekologichnoho rozvytku karpatskoho rehionu Ukrainy [Strategizing the socio-ecological development of the Carpathian region of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, no. 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-28>
10. Tsyfrovi administratyvni posluhy v Ukraini: praktychnyi posibnyk [Digital administrative services in Ukraine: Practical guide]. (2024). Available at: <https://uastrat.com/wp-content/uploads/2024/02/digital-administrative-services-in-ukraine-2023.pdf> (accessed June 28, 2025).
11. Kramarenko S. S. (2024). Kurs lektsii dlia zdobuvachiv tretogo (osvitno-naukovoho) rivnia vyshchoi osvity ONP “Tekhnolohiia vyrobnytstva i pererobky produktsii tvarynnytstva” spetsialnosti 204 “Tekhnolohiia vyrobnytstva i pererobky produktsii tvarynnytstva” dennoi formy zdobuttia vyshchoi osvity [Course of lectures for applicants of the third (educational-scientific) level of higher education of the educational-scientific program “Technology of production and processing of animal husbandry products” specialty 204 “Technology of production and processing of animal husbandry products” full-time form of higher education]. Mykolaiv: Mykolaiv National Agrarian University. (in Ukrainian)
12. Chorniy O. (2020). Mozhlyvosti aktyvizatsii mizhdystsyplinarnykh doslidzhen v Ukraini: teoretychnyi ohliad [Opportunities for activating interdisciplinary research in Ukraine: Theoretical review]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya filosofski nauky – Bulletin of Lviv University. Series of philosophical sciences*, pp. 25–26(1). DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/PHS.2020.25-26.11>
13. Morgan S., et al. (2021). The effect of team communication behaviors and processes on interdisciplinary teams' research productivity and team satisfaction. *Informing Science: The International Journal of an Emerging Transdiscipline*, (24), pp. 83–110. DOI: <https://doi.org/10.28945/4857>
14. Caroline S., et al. (2011). Approaches to understanding and measuring interdisciplinary scientific research (IDR): A review of the literature. *Journal of Informetrics*, vol. 5(1), pp. 14–26.

Стаття надійшла до редакції 07.07.2025 р.